

EDUCATIEVE INFOMAP

BRIEFSCHRIJFACTIE WARM ALARM

Over de briefschrijfactie van Warm Alarm: een tsunami van brieven

Europa wil tegen 2030 de uitstoot van broeikasgassen terugdringen, het aandeel hernieuwbare energie verhogen en de energie-efficiëntie verbeteren. Maar die doelen zullen we zeker niet halen met het huidige beleid.

Hoog tijd voor wat extra motivatie voor onze vier klimaatministers, want '**met grote macht komt grote verantwoordelijkheid**'. (*Spiderman*, 2002)

Met een **tsunami aan brieven** willen we onze klimaatministers op hun verantwoordelijkheid wijzen. Artiesten en schrijvers zochten voor jou naar de juiste woorden en beelden en schreven een brief aan onze klimaatministers. Kies een brief, verstuur die naar onze klimaatministers en laat jouw stem horen.

Onder andere muzikant **Wannes Cappelle** van Het Zesde Metaal, cabaretier **Wouter Deprez**, presentatrice **Gloria Monserez**, acteur **Peter De Graef**, auteur en tekenaar **Joke van Leeuwen**, dichter **Delphine Lecompte** en componist **Bernard Foccroulle**, zullen voor de woorden zorgen. kinderboekenschrijfster **Mathilda Masters** zal een brief op maat van kinderen schrijven.

Verstuur je brief of mail tijdens de schrijfmarathon in de plantenpop-up in de 30CC/Schouwburg van donderdag 24 tot zondag 27 april Je kan ook perfect in de klas of op school brieven versturen via www.brieven tsunami.be.

Je bent leerkracht en je wil met de klas meewerken aan de briefschrijfactie van Warm Alarm? Dan kan je deze map gebruiken als voorbereiding.

KLIMAATVERANDERING EN KLIMAATCRISIS?

Doorheen de geschiedenis van de aarde zijn er voortdurend klimaatveranderingen geweest. Deze hadden altijd een natuurlijke oorzaak. De huidige klimaatverandering wordt mee door de mens veroorzaakt en heeft grote gevolgen wereldwijd voor mens en milieu.

Klimaatverandering is de verandering van het gemiddelde weertype of klimaat over een bepaalde periode. De verandering manifesteert zich het duidelijkst in:

- een stijging of daling van de gemiddelde temperatuur,
- veranderingen van luchtstromingen en van de waterkringloop en daarmee van de bewolking
- de hoeveelheid neerslag op aarde.

Deze veranderingen hebben op hun beurt weer invloed op:

- woestijnvorming,
- de grootte van ijskappen en gletsjers,
- zeestromingen,
- het zeeniveau en
- de zuurtegraad van het zeewater.

Belangrijke processen bij klimaatverandering zijn **terugkoppelingmechanismen** die de veranderingen nog verder versterken of terug afremmen.

TERUGKOPPELINGSMECHANISMEN?

Het klimaatstelsel is een complex netwerk met interacties tussen de atmosfeer en oceanen, tussen vegetatietypes en bodemtypes enzovoort. Bovendien kunnen bij elke wijziging in het stelsel **terugkoppelingmechanismen** (Engels: feedback mechanisms) optreden die de zaken nog ingewikkelder maken. Zo kan een bepaalde wijziging in het klimaat **een kettingreactie** teweeg brengen.

Terugkoppelingmechanismen kunnen de verandering versterken (**positieve feedback**) of de verandering afremmen (**negatieve feedback**).

Bovendien, zo vrezen wetenschappers, kunnen sommige positieve feedback loops zichzelf blijven versterken zodat een vicieuze cirkel ontstaat die op een bepaald punt niet meer om te keren valt. Heel wat terugkoppelingmechanismen zijn nog niet of onvoldoende gekend, wat het begrijpen en voorspellen van het klimaat moeilijk maakt. Daarom is meer wetenschappelijk onderzoek hoogstnoodzakelijk.

Bv: Als de gemiddelde temperatuur stijgt, komt er meer waterdamp in de atmosfeer (warme lucht kan meer vocht bevatten dan koude lucht). Hierdoor wordt het broeikaseffect versterkt (waterdamp is een broeikasgas), waardoor de temperatuur weer stijgt.

GEVOLGEN?

Het klimaat verandert. De gevolgen daarvan zijn al voelbaar, hier en elders.

Gevolgen van de klimaatverandering:

- Extreme weerfenomenen zoals zware stormen, droogtes, overvloedige neerslag ... komen steeds vaker voor.
- De seizoenen zijn erg onstabiel geworden, wat onder andere gevolgen heeft voor de landbouw en voor de fauna en flora.
- Het zeepeil stijgt wat een bedreiging vormt voor miljoenen mensen die dichtbij de kust wonen.
- De gletsjers smelten massaal en dat brengt de bevoorrading met water van heel wat mensen in gevaar.

De biodiversiteit staat de dag van vandaag reeds onder druk: vervuiling, ontbossing, teloorgang van de habitat, overbevissing ... De klimaatverandering zal het voortbestaan van heel wat soorten nog problematischer maken.

HOERA! ER ZIJN OPLOSSINGEN!

Om de negatieve gevolgen van de klimaatverandering binnen te perken te houden, gaan wetenschappers er van uit dat de opwarming van de aarde zeker **onder 2°C** ten opzichte van het pre-industriële niveau moet blijven. Maar steeds vaker wordt zelfs 1,5°C naar voor geschoven als kritische grens.

Om dit te bereiken zullen we **de uitstoot van broeikasgassen met 80% tot 95% moeten verminderen tegen 2050** ten opzichte van de hoeveelheid uitgestoten in 1990.

Er bestaan al heel wat studies die aantonen dat dit haalbaar is, maar het is de hoogste tijd om massaal en op alle niveaus in actie te schieten.

Daarom deze briefschrijfactie van Warm Alarm!

Een maatschappij van richting doen veranderen is niet eenvoudig en vergt doorgaans langdurige inspanningen van de vele sectoren en actoren die erin meespelen. Dergelijke koerswijzigingen gebeuren meestal niet (snel genoeg) zonder een duwtje in de rug. Er is nood aan een degelijk **sturend beleid** van bovenaf.

Niet alleen overheden en grote bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Ook de levensstijl van de miljoenen gewone mensen heeft gevolgen voor het klimaat.

Ongeveer 60% van de uitstoot van broeikasgassen bestaat uit CO₂ die vrijkomt bij de verbranding van fossiele brandstoffen voor elektriciteitsproductie, transport, verwarming, petrochemische en andere industriële processen ... Door in te zetten op **energie-efficiëntie** en hernieuwbare energie liggen grote reducties van broeikasgassen binnen handbereik.

EEN TRANSITIE NAAR RECHTVAARDIGE DUURZAAMHEID IS DUS BROODNODIG

TOEKOMSTBEELDEN OM OP DE BOUWEN: AAN DE SLAG MET DE KLAS!

In pakweg 2020 stelden wij ons bijna nooit de vraag hoe de wereld er in 2070 zou uitzien. We dachten wel na over 2025 of 2030, maar een verre toekomst voelde ook ver van ons bed. Vandaag is dat veranderd.

Een groepsgesprek in de klas, rond volgende vragen:

- Hoe vaak denk jij na over de toekomst?
- Kun je je inbeelden hoe de wereld er binnen tien, vijftig of honderd jaar kan uitzien? Is dat makkelijk of moeilijk?
- Hoop je dat die florerend, veerkrachtig en rechtvaardig is?

Soms blijft het ook voor ons moeilijk om het ons voor te stellen. Omdat dat verre toekomstbeeld zo abstract, theoretisch of onhaalbaar lijkt. Je zou kunnen zeggen dat daarom de klimaatcrisis eigenlijk een **verbeeldingcrisis** is.

EEN IJSLANDSE SCHRIJVER

IJslands bestsellerauteur Andri Snær Magnason is ook heel goed in het verbeelden van de klimaatcrisis.

“Op de vorige klimaattop in Egypte stonden de wereldleiders voor een opdracht van mythische omvang”, zegt Magnason. “Maar de mensheid ontbeert de taal om de enormiteit van de crisis te begrijpen. De klimaatcrisis functioneert als een zwart gat voor onze taal en ons spreken. ‘Enorm’ volstaat niet om de enormiteit van de crisis te verwoorden. Mensen snappen vaak getallen en tabellen niet, maar verhalen snappen ze wel, net als landschappen en poëzie.”

“Als wetenschappers het hebben over een uitstoot van 35 gigaton CO₂ per jaar (verwachte uitstoot voor 2023), dan passeert dat zonder rimpeling... dat cijfer klinkt niet dramatisch. Niemand valt huilend ter aarde, niemand scheurt haar kleet. Het blijft 35 gigaton van iets wat je niet ziet en dus niet eens kan voorstellen dat je het kan wegen, laat staan dat iemand beseft wat een gigaton gas is. Daarom vertaalde Magnason dit in vulkaanuitbarstingen, omdat we ons dat geweld en vuur wél kunnen voorstellen:

35 gigaton CO₂ per jaar is vergelijkbaar met de uitstoot van 666 vulkanen die elk 100 jaar lang uitbarsten.

Via nieuwe woorden, mythische verhalen, metaforen zoals hierboven, beelden en poëzie kunnen we dus het ondenkbare zichtbaar maken.

De rol van verbeelding.

Wat we nodig hebben is nieuwe verhalen en veel verbeelding. Toekomstbeelden om verder op te bouwen.

Omdat je de wereld niet kan veranderen, als je het alternatief niet eerst hebt bedacht.

Hier kan je 12 kortverhalen van *Solution's Lab Fix* vinden die de toekomst beschrijven:

<https://grist.org/fix/imagine-2200-climate-fiction-2022/>.

Opdracht:

Hoe ziet een sociaal rechtvaardige en duurzame toekomst er volgens jou uit?

Beschrijf deze wereld in een kortverhaal, gedicht, lied of tekening.

BRIEVENTSUNAMI

Naast nieuwe toekomstbeelden, is er ook nood aan actie. Daarom schrijven we onze vier klimaatministers aan, met mooie en poëtische en hoopvolle verhalen.

Je kan alle brieven downloaden op www.brievenstsunami.be en versturen naar een van of alle vier klimaatministers. Scholen kunnen de webpagina met de brieven al vroeger raadplegen via www.3Occ.be/brievenstsunamiopschool Leerlingen kiezen best elk hun eigen onderwerp van de mail.

- **Melissa Depraetere**

Vlaams minister van Energie en Klimaat

kabinet.depraetere@vlaanderen.be

POST ADRES: Markiesgebouw, Markiesstraat 1, 1000 Brussel

Jean-Luc Crucke

Federaal minister van Klimaat en Ecologische Transitie

jlcrukce@gmail.com

POST ADRES: Mobiliteit, Klimaat en Ecologische Transitie, Karmelietenstraat 15, 1000 Brussel

- **Cecile Neven**

Waals Minister voor Energie en Lucht-Klimaatplan

info.neven@gov.wallonie.be

Chaussée de Liège 140, 5300 Namen

- **Alain Maron**

Minister van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering, belast met Klimaattransitie, Leefmilieu, Energie en Participatieve Democratie

info.maron@gov.brussels

POSTADRES: Botanic Building, Sint-Lazaruslaan 10, 11de verdieping, 1210 Brussel

Allemaal tezamen:

kabinet.depraetere@vlaanderen.be ; jlcrukce@gmail.com ; info.neven@gov.wallonie.be ; info.maron@gov.brussels